

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Viestinnän koulutusohjelma / Av- ja uusmedia

Minna Räihä

TILAUSTYÖ PÄIVÄKOTIYMPÄRISTÖÖN

Opinnäytetyö 2012

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Viestinnän koulutusohjelma

Räihä, Minna	Tilaustyö päiväkotiympäristössä
Opinnäytetyö	20 sivua + 3 liitesivua
Työn ohjaaja	Lehtori Maiju Leppänen
Toimeksiantaja	Oulunkylän englanninkielinen päiväkoti
Huhtikuu 2012	
Avainsanat	dokumenttielokuva, seuranta, päiväkoti, videokuvaus

Opinnäytetyön aiheena on tilaustyö päiväkotiympäristöön, opinnäytetyönä kuvattiin video päiväkodin omaan käyttöön. Videon tavoitteena on olla sisällöltään informatiivinen ja kertoa lasten vanhemmille, miten lasten päivät hoidossa sujuvat ja minkälaista toimintaa päivään sisältyy. Videota aiotaan myös näyttää mahdollisten uusien päiväkotilasten vanhemmille, jotta he saavat paremman kuvan päiväkodin toiminnasta.

Tutkielmassa kuvataan, miten tilaustyö etenee ja pohditaan, minkälaisia haasteita päiväkotiympäristö tuo videokuvaukseen. Työssä käydään läpi työn valmistuminen vaiheittain ja kerrotaan jokaisen vaiheen haasteista, onnistumisista ja siitä, minkälaisiin ratkaisuihin työssä on päädytty.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Media Management

Räihä, Minna

Video on demand in kindergarten environment

Bachelor's Thesis

20 pages + 3 pages of appendices

Supervisor

Maiju Leppänen, lecturer

Commissioned by

Oulunkylän englanninkielinen päiväkot

April 2012

Keywords

documentary film, monitoring, kindergarten, video filming

Objective of this study is a video on demand in kindergarten environment where the video was shot for the kindergarten's use. The video aims to be informative in content, and to tell parents what the children's day care is like on a daily basis and what kind of activities the children have during the day. The video will also be displayed for the parents of possible new children, so they get a better picture of the kindergarten activities.

This study considers how the work progresses and what kind of challenges the day care environment brings video description. The purpose of this study is to provide a clear picture of the progress of video on demand work order to the finished product, and be of assistance for those who are going to do video on demand. The study goes through step by step and explains each stage of the challenges and successes in the workflow.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	5
2	TILAUSTYÖN VAIHEET	6
3	TAPAAMINEN JA SOPIMUKSET	8
4	KUVAUKSET	10
	4.1 Ennakkosuunnittelu	11
	4.2 Kuvauskalusto ja -ryhmä	12
	4.3 Kuvauspäivät	15
5	LEIKKAUS JA LOPPUTUOTANTO	18
	5.1 Materiaalin siirtäminen työasemalle ja leikkaus	19
	5.2 Värikorjailu ja äänituotanto	21
6	TYÖSKENTELEY LASTEN KANSSA	24
7	VALMIIN TYÖN ANALYSOINTI	25
8	TAITEELLINEN KOKONAISUUS	26
9	LOPPUPÄÄTELMÄ	28

LIITTEET

Liite 1. Kuvauslupa

Liite 2. Kuvausaikataulu

Liite 3. Kuvakoot

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aihetta etsiessäni päädyin tarkastelemaan Jobstep.net -sivun opinnäytetyöhön liittyviä ilmoituksia ja löysin Oulunkylän englanninkielisen päiväkodin ilmoituksen. Ilmoituksessa haettiin tekijää, joka videoisi päiväkodin arkea, jota voitaisiin esittää niin tämänhetkisten kuin tulevien lasten vanhemmille. Videon ideana on antaa tietoa päiväkodin toiminnasta vanhemmille, joille päiväkodin tapahtumat usein jäävät kaukaiseksi. Otin nopeasti yhteyttä päiväkotiin ja kerroin kiinnostuksestani projektiin. Varsin nopeasti sopimukset oli jo kirjattu ja ensimmäiset kuvauspäivät suunniteltu.

Ensimmäisessä neuvottelussa kävimme läpi kuvausaikataulua, ja ensimmäinen kuvauskeikka sijoittui jo seuraavalle viikolle. Koska projekti lähti käyntiin hyvin nopeasti ja kuvausryhmän saaminen Kouvolasta Helsinkiin olisi tuottanut suuria ongelmia, päätin varsin nopeasti, että hoidan itse niin kuvauksen kuin leikkauksen. Sain äänien tallentamiseen ja jälkityöhön apua, koska nuo osa-alueet eivät ole vahvuksiani. Kuvaukset etenivät melko suunnitellusti, mutta leikkaus venyi pitkäksi seminaarityön ja osa-aikatöiden viedessä aikaani.

Tilaustyön tuoma vapaus, mutta samalla haasteet tehdä video, joka miellyttää asiakasta, ovat suurimmaksi osaksi syyt, miksi lähdin tähän projektiin. Olen jo aiemmin tehnyt mainosvideon päiväkoti Vekkuli Oy:lle, mistä syystä lähdin tähän tuotantoon varmempana ja tietoisena projektin tuomista haasteista. Aikataulu työn valmistumiseen jätettiin avoimeksi, mikä antoi minulle paljon vapautta ja aikaa kypsyttellä työtä. Työn edetessä olen ollut yhteydessä päiväkotiin sähköpostitse ja lähettänyt videoiden edistymisestä näytteitä.

A documentary film tells a story about real life, with claims to truthfulness. How to do that honestly, in good faith, is a never-ending discussion, with many answers. Documentary is defined and redefined over the course of time, both by makers and by viewers (Aufderheide, 2007).

2 TILAUSTYÖN VAIHEET

Once you have signed the the production contract, you are ready to begin the film. You are now in for a period of work that can take anywhere from two months to a year or more and falls into three into three distinct sections: preproduction, production, and postproduction. (Rosenthal 1996, 118.)

Tilaustyö koostuu, kuten Alan Rosenthal (1996, 118) kirjoittaa, sopimuksen kirjoittamisesta, esituotannosta, tuotannosta ja lopputuotannosta. Asiakkaalle kannattaa myös kertoa rehellisesti, kuinka kauan aikaa työ vaatii ja miten työ etenee vaiheesta toiseen. On myös tärkeää pitää asiakas ajan tasalla lopputuotantovaiheessa ja lähettää asiakkaalle myös näytteitä tulevasta tuotteesta.

Tuotannon ensimmäinen vaihe on, kun asiakas ottaa yhteyttä tekijään. Tässä tapauksessa asiakas etsi tekijää videon tekemiseen Internet-ilmoituksella, johon vastasin. Seuraavaksi sovitaan tapaaminen ja tehdään sopimukset videon tekemisestä. Ensimmäisessä tapaamisessa on hyvä kysellä, minkälaisesta videosta on kyse ja mitä videolla halutaan kertoa. Joskus asiakkaalla ei ole selkeätä käsitystä videon ulkoasusta, joten kannattaa myös ehdotella, miten tuotos olisi paras toteuttaa. Kuitenkaan ei kannata liikaa tuoda esiin omia näkemyksiään videosta vaan johdatella asiakasta kertomaan toivomuksistaan, jotka löytyvät helposti kyselemällä.

Asiakkaana on yksityinen Oulunkylän englanninkielinen päiväkotitoiminta, joka sijaitsee Helsingin Oulunkylässä kerrostalokiinteistössä. Päiväkodissa hoidetaan 4-7-vuotiaita lapsia. Oulunkylän englanninkielisen päiväkodin toiminnan tavoitteena on lapsen kokonaisvaltaisen kasvun ja kehityksen tukeminen. Lasta kokonaisuutena huomioivan toiminnan päämääränä on luova, itseään omista lähtökohdistaan vapaasti ilmaisemaan kykenevä, itseensä luottava yksilö, jolla on eettisesti myönteinen arvomaailma (Oulunkylän englanninkielinen päiväkotitoiminta, 2012).

Yksinkertainen perussääntö on kysyä aina lupa kuvattavalta sekä kuvaamiseen että julkaisemiseen. Ketään ei pidä kuvata vasten hänen tahtoaan, paitsi poikkeuksena julkisuuden henkilöt, jotka suorittavat julkista tehtävää (esim. poliitikot). (Mediakasvatusseura Ry 2012.)

Kuvattavilta tulee pyytää aina lupa. Erityisesti, jos kyseessä on pienet lapset, on lupa pyydettävä lasten vanhemmilta kirjallisena ja kerrottava, milloin kuvausryhmä on tulossa. Näin vanhemmat voivat suunnitella etukäteen, tuovatko lapsensa tuona päivänä kuvattaviksi vai eivätkö tuo. Kuvausluvasta ei ole mitään selkeää oheistusta, mutta esimerkiksi Mediakasvatuksen sivulta löytyy hyvä pohja kuvausluvalle (liite 1). Päiväkoti hoiti kuvausluvut vanhemmilta, ja pyysin, että he laittavat lupaan kuvauspäivät ja kertovat, mihin tarkoitukseen videot ovat tulossa.

Kuvauksissa kannattaa pyrkiä olemaan liikaa häiritsemättä yrityksen päivää ja olla huomaamaton. Toki lasten kanssa toimiessa huomaa, että lapset saattavat ensimmäisenä kuvauspäivänä hieman jännittää ja pelätä, koska tilanne on heille ihan uusi. Jos jotakuta lasta selvästikin ujostuttaa kameran läheisyys, on parempi olla kuvaamatta kyseistä lasta. Kuvaustilanteissa kannattaa varautua siihen, että lapset ovat vilkkaita ja äänen voimakkuus vaihtelee suuresti. Nämä tuovat kuvauksessa omat haasteensa, mutta lapsia pystyy helposti myös ohjaamaan, ja lapsilta voi myös tiedustella, mitä he puuhaavat kyseisenä hetkenä.

Kuvausten jälkeen alkaa videoiden kaappaus- ja jälkityöstö. Kaappauksella tarkoitetaan videoiden siirtämistä digitaaliseen muotoon tietokoneelle. Kuten jo aiemmin mainitsin, kannattaa asiakkaalle kertoa, kuinka kauan työstämiseen menee ja pitää häntä ajan tasalla. Myös on suositeltavaa, että näyttää asiakkaalle valmiit tuotokset ja samalla tiedustelee asiakkaan mielipiteitä ja ajatuksia tuotoksesta. Omaa työtäni leikkausvaiheessa ovat hidastaneet opinnot, työt ja koneen rikkoutuminen, joista olen aina ilmoittanut asiakkaille ja pahoitellut viivästystä.

Yritysten kanssa työskennellessä on tärkeää pitää yhteyttä ja kertoa työhön liittyviä kuulumisia. Pyrin ajattelemaan asiakkaan kannalta, olenko pitänyt tarpeeksi yhteyttä vai pitäisikö pitää useammin.

You want to go into the field with a clear sense of your film's story and approach so that you can maximize the quality and impact of what you get, and so you'll be better able to recognize and take advantage of those moments you couldn't possibly have anticipated beforehand (Bernard, S. 2007).

Sheila Curran Bernard (2007) kirjoittaa hyvin selkeästi, mikä on tärkeää jokaisessa elokuvatuotannossa. Ennen kuvauksia on hyvä olla selkeä kuva elokuvan tarinasta ja

näkökulmasta, jolloin voi lisätä laatua ja vaikutusta. Tällöin pystyt paremmin tunnistamaan ja ottamaan hyötyä tilanteista, joita et ole voinut ennustaa.

Kuten kaikissa tuotannoissa, kannattaa aina varautua viivästyksiin. Kuvauksissa saattaa tulla pieniä yllätyksiä kuten esimerkiksi päiväohjelman muutoksia.

Kuvauksissa kannattaa mennä tilanteen mukaan ja olla stressaamatta liikaa, jos päivä ei menekään suunnitelmien mukaisesti. Yllätyksiä tulee, eikä niihin aina voi varautua. Kuvausvaiheen parasta antia on mielestäni pienoinen yllätyksellisyys.

Työn valmistuttua kannattaa pyytää asiakkaalta palautetta työstä ja sen toteutuksesta. Kannattaa myös rohkeasti pyytää rakentavaa palautetta, jos asiakas kokee, että tuotanto ei ole ihan toteutunut toiveiden mukaisesti tai kokee huomautettavaa jostain asiasta.

3 TAPAAMINEN JA SOPIMUKSET

Ohjelman teossa – olipa se valmistajansa oma tuote tai tilaustyö – tekijän tai tekijäryhmän on ensimmäiseksi selvitettävä itselleen ohjelman tavoite (Korvenoja 2004, 31).

Perusteellisen ennakon suunnittelun merkitystä ei voi liikaa korostaa. Se säästää kuvausaikaa paljon enemmän kuin mitä suunnitteluun kuluu. Sitä paitsi suunnittelu-aika on paljon halvempaa kuin kalliin tuotantokaluston ja henkilöstön käyttö vajaan ehdoksi. (Korvenoja 2004, 31.)

Tilanteesta riippuen, joko asiakas ottaa itse yhteyttä tekijään tai jättää ilmoituksen esimerkiksi www.freelancer.fi-sivustolle jossa voi jättää ilmoituksen projektista tai hakea työtä. Tässä videotuotannossa yritys oli jättänyt ilmoituksen Jobstep.net-sivustolle, jonka kautta otin yhteyttä Oulunkylän englanninkielisen päiväkodin johtajaan ja kerroin olevani kiinnostunut tekemään videon päiväkodin toiminnasta. Otin puhelimitse yhteyttä, ja sovimme ensimmäisen tapaamisen mahdollisimman pian, jotta kuvaukset saataisiin aloitettua ja projekti käyntiin. Sovimme tapaamisen paikaksi päiväkodin, koska samalla tutustuisin ympäristöön ja lapsiin.

Tapaamisessa kirjoitimme sopimukset ja sovimme myös, miten luvat vanhemmilta lasten kuvaukseen hoidetaan. Päiväkodin johto päätti hoitaa ilmoitukset ja

allekirjoitukset vanhemmilta. Kerroin myös, että leikkausvaiheessa laitan videoita internetiin salasanan suojiin, jotta vain sellaiset, joilla on salasana, pääsevät katsomaan videoita. Myös keskustelimme, missä muissa tilanteissa videot näytetään, muun muassa opinnäytetyön esittelytilaisuudessa. Missään muualla videota ei nähdä. Keskustelimme paljon myös siitä, mitä päiväkotitoivoisi videoiden sisältävän. Tärkeänä koettiin, että videossa ovat pääosassa lapset ja heidän puuhastelunsa päiväkodissa. Työntekijöiden toivottiin jäävän enemmän sivummalle videoissa, ja tärkeintä oli kuvata lasten tasolta. Toiveena oli myös lasten haastattelemineen, ja mietimme samalla, miten parhaiten tässä onnistuisimme. Päätimme, että lapset haastattelevat toinen toisiaan ja omien taitojensa mukaan englantia käyttäen. Keskustelun lopuksi aloimme suunnitella kuvausaikataulua (liite 2). Kävimme läpi päiväkodin eri päivien toimintaa, koska jokainen päivä sisälsi aina jotain erilaista toimintaa, kuten esimerkiksi aamupiirin. Aamupiirissä lapset laulavat ja leikkivät yhdessä, samalla oppien englantia. Pyrimme valitsemaan myös erikoispäiviä, jolloin lapset pukeutuvat päivän mukaisesti ja henkilökunta on järjestänyt päivän teeman mukaista toimintaa. Kävimme aikataulua läpi ja varmistin, että kuvauspäiviä on tarpeeksi. On parempi, että materiaalia on paljon kuin liian vähän. Kun olimme sopineet aikataulusta ja kirjoittaneet sopimukset, päätimme tapaamisen. Ensimmäinen tapaaminen oli omasta mielestäni onnistunut, ja saimme paljon aikaan, mistä oli hyvä jatkaa eteenpäin. Koen myös onnistuneeni saamaan selville varsin hyvin, mitä asiakas toivoo tilaustyöstä.

Tapaamisen jälkeen aloin suunnitella kuvauksia, koska toiveena oli niin arkipäivän kuvaamista kuin erikoispäivien kuten ns. harvest dayn, kuvaaminen. Harvest day on sadonkorjuupäivä, jolloin päiväkodin lapset pukeutuvat päivän mukaisesti entisaikojen maanviljelijöiden tyyliin. Esikouluikäiset toimivat päivän aikana torimyyjinä ja muut lapset saavat ostaa heiltä erilaisia juureksia. Teimme tapaamisessa alustavan aikataulun kuvauksille ja kartoitimme, mitkä päivät olisi tärkeintä saada kuvatuksi. Sovimme myös kellonajan, jotta päiväkodin toiminnasta tulisi kuvattua niin aamua kuin iltapäivän toimintaakin.

Vuorovaikutus ensimmäisessä tapaamisessa sujui varsin jouhevasti, ja keskustelimme vilkkaasti videoiden sisällöstä. Koska päiväkodin johdolla ei ollut juurikaan kokemusta videotuotannosta, kerroin heille selkeästi koko prosessin läpi. Videon sisällöstä oli aluksi vaikea saada selkeyttä, mutta kyselyjen ja johdattelevan

keskustelun avulla onnistuin saamaan esille tärkeimmät asiat, joita videolta toivotaan. Tärkeintä on, että kuvataan lasten tasolta ja hoitajia mahdollisimman vähän, koska pääosassa ovat lapset ja heidän leikkinsä. Iloinen ja hauska tunnelma tulisi välittyä videosta. Nämä asiat kirjasin itselleni paperille, joka on ollut itselläni mukana kaiken aikaa, jotta en unohda mitä videolla tulisi olla.

Olen kirjoittanut paljon muistiinpanoja ensimmäisestä tapaamisesta lähtien ja keskustellut päiväkodissa kuvauspäivinä hoitajien kanssa avoimesti, miten kuvaukset ovat edenneet ja samalla kuulostellut lisätoiveita tulevaa videoita varten. Kuvausten jälkeen olen pitänyt yhteyttä sähköpostitse ja kysellyt mielipiteitä videoista ja DVD:n ulkoasusta. Video päätettiin jakaa kahteen osaan: toinen kertoo teemapäivistä ja toinen päiväkodin arjesta. Päädyimme tähän ratkaisuun siitä syystä, että teemapäivät eroavat normaalista päiväkodin arjesta sen verran, että olisi parempi kertoa molemmista omalla videolla. Näin informaatiota saataisiin molemmista tarpeeksi ja vanhemmille ei tule sellaista kuvaa, että teemapäiviä on kerran viikossa tai joka päivä. Tärkeintä on antaa hyvää ja selkeää informaatiota molemmista tarpeeksi. Tilaustyössä olen pyrkinyt aina kuuntelemaan asiakkaan toiveita ja mielipiteitä videoista, mutta myös tuomalla oman kantani ja mielipiteeni projektista ilmi. Jokaisesta projektista oppii jotain uutta ja palautetta kannattaa aina pyytää. Itsekin aion pyytää kirjallista palautetta päiväkodilta ja rohkaisen kertomaan, missä asioissa on huomautettavaa ja parannettavaa sekä tietysti missä asioissa projekti on onnistunut.

4 KUNTAUKSET

Dokumentin ohjaaminen eroaa ratkaisevasti fiktion ohjaamisesta. Fiktion ohjaaja päättää sekä sen mitä kuvaustilanteessa tehdään, mitä tapahtuu kameran edessä että sen miten tapahtumat taltioidaan. Fiktiossa ohjaaja pitää kaikki langat käsissään, kun taas dokumenttielokuvassa ohjaajan rooli on paljon monisyisempi. (Aaltonen 2006, 137.)

Tilaustyöhöni valmistautuessani mietin omaa rooliani niin ohjaajana kuin kuvaajanakin. Jouko Aaltonen (2006, 137) toteaa, että *dokumenttielokuvan ohjaaminen on vuorovaikutuksessa kuvattavan maailman kanssa ja on kontaktin pitämistä elokuvan henkilöiden kanssa*. Fiktioissa ohjaajalla on langat käsissään, ja hän voi päättää, onko kohtaus valmis vai pitääkö ottaa otos valmiiksi.

Seurantadokumentissa mennään tilanteen mukaan ja pyritään olla vaikuttamatta ympäristöön normaaliin elämään.

Ennen kuvausten alkamista on aloitettava ennakkosuunnittelusta. Myös dokumentissa on oltava käsitys, mitä ollaan menossa kuvaamaan, minkälaista kuvaa halutaan tulevaan videoon ja mikä on teemana. Ilman käsikirjoitustakin voidaan alkaa kuvata, jos on selkeä kuva tulevasta tuotteesta.

Suunnittelun jälkeen tulee miettiä kalustoa ja kuvausryhmää. Kaluston tarpeellisuudesta tulee miettiä, mitä tarvitsee ja varautua myös varakalustoon, jos varsinainen kalusto rikkoutuu tai vioittuu kuvasten aikana. Projektin vaativuus määrää pitkälti, voiko lähteä ilman kuvausryhmää kuvaamaan projektia vai tarvitseeko työtaakkaa jakaa useammalle tekijälle.

4.1 Ennakkosuunnittelu

Kuvauspaikkojen ennakkotutkimuksessa tuotantoryhmän avainhenkilöt selvittävät, mitä kuvaukseen, valaisuun, äänitykseen ja erilaisiin järjestelyihin liittyviä tarpeita ja ongelmia on ratkaistava. (Korvenoja 2004, 32.)

Pekka Korvenoja (2004, 32) kiteyttää tuotannon yhden tärkeimmistä asioista eli kuvauspaikkaan tutustuminen. Itsekin ensimmäisessä tapaamisessa Oulunkylän päiväkodissa pyrin tarkastelemaan paikkaa ja samalla pohtimaan kuvaukseen liittyviä ongelmia. Ahtauden sekä sisä- ja ulkovalon sekoittumisen eli sekavalon tiloissa otin jo huomioon ensimmäisellä käynnillä päiväkodissa. Kuvauksissa pyrin ratkaisemaan ongelmat muun muassa kuvauspaikan valinnalla ja omasta sijainnistani huoneessa. Ensimmäiseen tapaamiseen en tajunnut ottaa kameraa mukaan ja ottaa kuvia paikoista. Kuvaussuunnittelussa on hyvä ottaa kameramiehelle ja muulle projektin työvälle kuvia tiloista. Koin, että on tarpeetonta ottaa kuvia, koska hoidan itse kaiken ja tarkastelin paikkoja tarkkaan ja laitoin mieleeni ongelmakohdat. Tilojen valokuvaamista tulee aina harkita, jos tila tai paikka on omalaatuinen ja haluaa neuvotella ongelmakohdista opettajan tai kollegan kanssa.

Kuvausvaihe sitoo paljon resursseja, on raskas ja pitää suunnitella hyvin. Käsikirjoitus on keskeinen lähtökohta kaikelle (Aaltonen 2006, 136).

Lähtiessäni tekemään tätä projektia, en kirjoittanut mitään käsikirjoitusta. Laitoin muistiin asiakkaan toiveet videoista: kuvataan lasten hauskoja leikkejä lasten tasolta. Seurantadokumentissa edetään kuvauspäivä kerrallaan ja on hyvin hankalaa käsikirjoittaa, mitä tuleman pitää. Itselläni kuvaajana oli tärkeää saada kuvattua lasten toimintaa mahdollisimman paljon, jotta leikkausvaiheessa olisi tarpeeksi materiaalia loppullista tuotosta varten. Jouko Aaltosen (2006, 143) mukaan *kuvausvaiheessa ei ole kysymys käsikirjoituksen kuvittamisesta tai suunnitelman toteuttamisesta vaan maailman kohtaamisesta*. Itse näen tämän asian niin, että kuvausvaiheessa edetään tilanteen mukaan ja seurataan maailman menoa sitä mukaa. Lapset ovat aktiivisia ja vilkkaita, mistä syystä kuvaajana pyrin itse toimimaan rauhallisesti ja seuraamalla, missä tilanteita syntyy. Lasten kaaosmaista leikkimistä on välillä vaikeaa seurata ja on hyvä turvautua laajakulmaan, josta on helppo etsiä mielenkiintoisia tapahtumia ja tämän jälkeen tarkentaa lapsen, joka esimerkiksi piirtää kukkia paperille.

Usein törmää asiakkaisiin, jotka olettavat kuvausten olevan ohi nopeasti ja vaativan vain vähän resursseja, mistä syystä asia kannattaa ottaa puheeksi ja valottaa, minkälaisesta työmäärästä on kyse. Käsikirjoitus on videotuotannoissa yleensä tärkein lähtökohta. Kuitenkin oma tilaustyöni on paljolti seurantadokumentti, jota ei voi juuri etukäteen käsikirjoittaa. Ainoastaan voidaan miettiä, mitä eri kuvauspäivinä kuvataan ja kuvauksissa määräytyy, mitä videoon tulee. Kuvauksissa siis seurataan tilannetta ja mennään sen mukaan. Video syntyy toiminnan kautta, ei käsikirjoitetun suunnitelman mukaan.

4.2 Kuvauskalusto ja -ryhmä

Kuvauskaluston valinnassa mietin erityisesti kameran kokoa. Kun on kyse lasten kuvaamisesta ahtaissa tiloissa, iso ja raskas kamera ei tule kysymykseen. Tästä syystä valitsin kameraksi Panasonicin AG-DVX 100B -kameran (kuva 1), joka on pieni ja kevyt. Kuvauksissa pyrin olemaan lähellä lapsia ja samalla sulautumaan. Kevyt ja pieni kamera sopii tähän työhön loistavasti.

Kuva 1. Panasonic AG-DVX 100B -kamera. (Panasonic AG DVX 100B -kamera, 2012.)

Kuvausprojekteissa tulee ottaa myös huomioon, että tilanteet muuttuvat ja elävät, mistä syystä otin myös jalustan mukaan. Jalustaa käytin animal day -teemapäivänä, koska tuolloin kuvasimme liikuntasalissa, jossa pystyin yhdestä kohtaa kuvaamaan lapsia. Toki tilavuus antoi mahdollisuuden vaihtaa kuvakulmaa, ja siirryinkin kahteen kertaan pisteestä toiseen.

Äänikalusto on minulle varsin tuntematonta, koska ääniopetus on jäänyt itseopiskelun varaan, eikä itselläni ei ole ollut aikaa ja rohkeutta lähteä tutkimaan ja kokeilemaan laitteita itsenäisesti. Äänimieheni Ville Keinonen hoiti tämän puolen, ja kävimme yhdessä keskusteluja siitä, mitä kuvauksissa tarvitaan.

Äänityksessä käytimme puomin päässä sisätiloissa Röde NT5 -mikrofonia (kuva 2), ja ulkona Audiotechnica -haulikkomikrofonia (kuva 3) tuulisuojan kera. Nämä olivat kytkettyinä Shure FP33 -kenttämikseriin (kuva 4) josta syötettiin ääni kameraan. Tämä ääni tallentui yhdelle kameran ääniraidalle ja kameran oman mikrofonin poimima signaali toiselle. Näiden suhdetta säädettiin äänen jälkityöstövaiheessa.

Kuva 2. Røde NT5 -mikrofoni (Røde NT5 -mikrofoni, 2012).

Kuva 3. Audio technica -haulikkomikrofoni (Audio technica -haulikkomikrofoni, 2012).

Kuva 4. Shure FP33 -kenttämikseri (Shure FP33 -kenttämikseri, 2012).

Kuvasaika- ja -paikka olivat yksi syy, miksi päätin lähteä tekemään työn lähes yksin. Koin myös, että pystyn pitämään projektin paremmin hallinnassa, kun teen kaiken alusta loppuun itse. Äänipuoli on heikkouteni ja tästä syystä pyysin Ville

Keinosta tekemään kaiken äänen tallentamisesta sen jälkityöstöön. Hänen kanssaan olen keskustellut, millaista äänimaailmaa ja musiikkia mahdollisesti videossa käytetään.

Ohjaajan kannattaa valita kuvausryhmään tekijöitä, joihin voi luottaa ja joiden työskentelytavat hän tuntee. Projektiin lähtiessäni mietin, pystynkö hankkimaan jonkun osaavan ja hyvän kuvaajan koulusta lyhyellä varoitusajalla mukaan projektiin, joka tehdään Helsingissä. Niin omasta luokastani, kuin vuotta nuoremmista tunnen opiskelijoita, jotka ovat hyviä kuvaajia, mutta heidän käytettävyytensä mietitytti liikaa. Tästä syystä päätin olla ottamatta kuvausryhmää. Kun on enemmän tekijöitä mukana, tulee aikataulujen kanssa enemmän ongelmia ja erimielisyyksiä. Jotta työ etenisi haluamallani nopeudella, päätin laittaa itseni tekemään kaikki työt.

Kun tekee kaikki osa-alueet yksin, täytyy myös muistaa katsoa tekemisiään hyvinkin kriittisesti, jotta työn laatu olisi mahdollisimman hyvä loppuun asti. Rasitus on myös kova haaste, mutta suunnitelmat ja muistiinpanot paperilla auttavat pitämään asiat hallinnassa. Leikkausvaiheessa jäin pahasti jumiin, koska en ole pystynyt kriittisesti katsomaan omaa työtäni ja aloin puutua saman materiaalin katsomiseen. Onnekseni sain ohjaavaksi opettajaksi Maiju Leppäsen, jonka kanssa käyty keskustelu antoi uuden näkökulman ja ideoita työn parantamiseen leikkausvaiheessa. Projektia yksin työstäessä, joutuu jossain vaiheessa hakemaan apua ja peilautuvuutta kokeneemmalta tekijältä. Tässä projektissa olen oppinut Leppäseltä, että jos työstää projektin alusta loppuun yksin, on hyvä olla joku ulkopuolinen kokenut av-alan osaaja, jonka kanssa voi käydä keskusteluja työstä ja sen ongelmista. Näin ei joudu tilanteeseen, jossa työ ei enää etene ja menettää kriittisen näkökulman oman työhönsä.

4.3 Kuvauspäivät

Ensimmäinen kuvauspäivä oli 29.9.2011, jolloin päiväkodissa vietettiin Harvest daytä. Tuolloin olin varautunut siihen, että jalustan käyttö olisi vähäistä tilan ahtauden takia ja jalustan käyttö vaikuttaisi melkoisesti liikkuvuuteen. Tilan ahtaus vaikuttaa myös kuvakulmiin. Niin lapset kuin aikuiset liikkuvat tilassa ja saattavat tahtomattaan estää näkyvyyden. Tästä syystä pyrin vaihtamaan paikkaa tilassa ja olemaan mahdollisimman lähellä seinää, jotta en olisi toiminnan tiellä.

Seuraava kuvauspäivänä 3.10.2011 oli tarkoitus kuvata maanantaista aamupiiriä ja muuta lasten toimintaa muun muassa ateriointia. Mukanani oli ensimmäistä kertaa äänimies, jonka ammattitaitoon luotan äänituotannossa hyvin paljon, koska hän on alaa opiskellut ja tekee sitä työkseen. Kuitenkin päiväkodille tultuani sain huomata, että päiväsuunnitelma oli muuttunut. Lapset ja päiväkodin väki olivat pukeutuneet animal day – teeman mukaisesti. Kysyin asiasta ja sain kuulla, että suunnitelmiin oli tullut muutos ja ihmettelin, miksi en ollut saanut tietoa. Henkilökunta pahoitteli asiaa ja aluksi olin hieman tyrmistynyt, kun en ollut saanut tietoa muutoksesta. Tilanne olisi voinut kärjistyä pahasti, mutta vedin syvään henkeä ja päätin olla tekemästä asiasta liian suurta numeroa. Kuvauksissa saattaa tulla monenlaisia ongelmia ja muutoksia, mihin tulee vain suhtautua asiallisesti ja olla stressaamatta asiaa liikaa. Kuten tässäkin tapauksessa, asiakas oli unohtanut informoida muutoksista tekijälle, mikä olisi isommassa mittakaavassa ollut suuri virhe. Itse kuitenkin suhtauduin tähän, kuten olen jo ammattikorkeakoulussa oppinut, että kuvaustilanteita harvoin pystyy kontrolloimaan täydellisesti. Tietysti olin hieman hermostunut, mutta en antanut asian haitata ja kyselin henkilökunnalta, miten päivä etenee, jotta pääsen tilanteeseen sisään. Loppujen lopuksi päivä sujui hyvin, ja materiaalia tuli päivästä runsaasti.

Kävin vielä 4.10.2011 ja 20.–21.10.2011 kuvaamassa lasten arkipäiväistä toimintaa sekä workshop- eli työpajapäivää, jolloin lapset esimerkiksi leipoivat leivoksia. Workshop-päivä ei tullut lopulliseen arkipäivästä kertovaan videoon, koska lapset leipoivat päiväkodin hoitajan kanssa leivoksia, mikä oli hankalaa seurattavaa, ja lopullisesta tuotteesta en saanut kuvamateriaalia, koska jouduin poistumaan aikaisemmin. Lasten arkipäiväisestä toiminnasta sain paljon materiaalia, ja yhtenä kuvauspäivänä sattui sopivasti mukavan aurinkoinen ilma, jolloin lähdin ulos kuvaamaan lasten pihaleikkejä.

Lasten haastattelemisen oli itselleni hyvin jännittävä kuvaus, koska haastattelutaitoni on hyvin vähäinen. Kuitenkin tilanne eteni hyvin ja lapset haastattelivat toisiaan mikrofonilla. Äänimiehen kanssa päätimme, että lapset saavat käyttöönsä mikrofonin, mutta koska lapset eivät osaa käyttää mikrofonia oikein, äänimies tallensi tilanteen toisella mikrofonilla. Yksi lapsista osoittautui hyväksi haastattelijaksi ja puheliaaksi pojaksi, mistä syystä henkilökunnan kanssa päätimme laittaa hänet haastattelemaan muita päiväkodin lapsia. Häntä ei tarvinnut paljon

ohjeistaa ja puhelias poika onnistui ensimmäisessä haastattelutehtävässään varsin loistavasti.

Kuvattava maailma on vuorovaikutuksessa tekijän kanssa ja vaikuttaa näin myös elokuvan tyyliin. Tyyli nousee aiheesta ja henkilöistä – ovat ne sitten ihmisiä tai robotteja. (Aaltonen 2006, 142.)

Omassa tuotannossa pyrin elämään päiväkodin arjen mukana samalla miettien, minkälaisia kuvia saattaisin tarvita videoissa. Vuorovaikutus päiväkodin lasten kanssa toimi omasta mielestäni hyvin, mikä välittyi videoista. Pyrin soluttautumaan lasten joukkoon, jotta lapset eivät häiriinny liikaa kameran olemassaolosta.

Lapset ovat kovaäänisiä, mistä syystä tarkkailin äänentasoja kuvaustilanteessa. Myöhemmässä vaiheessa sain mukaan myös äänimiehen, koska näissä kuvaustilanteissa koin sen tarpeelliseksi. Lasten vilkkaus on asia, johon kannattaa kiinnittää huomiota. Muutaman kerran en onnistunut välttämään lapsen ja kameran yhteen törmäystä. Kun kuvaa lasten tasolta, kannattaa aina olla valppaana, koska lapset eivät touhujensa keskellä aina huomaa, mitä on edessäpäin.

Aluksi pelkäsin, että lapset häiriintyvät liikaa kamerasta, mutta huoleni oli turha. Lapset kyselivät ensimmäisenä päivänä, mitä teen ja tutkivat kameraa. Muutoin lapset eivät huomioineet minua ja kuvaamista juurikaan. Kuvaustilanteessa tunsin onnistuneeni olemaan huomaamaton lasten silmissä ja näin en tullut häirinneeksi lasten päiväkotielämää suuresti.

If the camera has to be held from free-standing position, grip it firmly but with the body relaxed and the arms braced against sides (Brookes 1985, 74).

Keith Brookes (1985, 74) kiteyttää käsivaratekniikan periaatteen, joka pitää nykyäänkin paikkansa: tukeva ote kamerasta takaa mahdollisimman tasaista kuvaa ja on tärkeää pitää vartalo rentona ja kädet mahdollisimman lähellä vartaloa. Omassa työssäni jouduin tilanteeseen, jossa jalustan käyttö oli mahdotonta ahtaiden tilojen ja ihmismäärän paljouden vuoksi. Ainoastaan animal dayn kuvauksissa käytin jalustaa suurimmaksi osaksi, koska kuvauspaikkana oli jumppasali, ja siellä oli tilaa ja mahdollisuus käyttää jalustaa. Käytin usein tuoleja ja pöytiä kameran vakaana pitämiseen, mutta välillä oli tilanteita, jossa jouduin käyttämään vain omaa kehoani

kameran tukemiseen. Lasten tasolla kuvattaessa jouduin usein istumaan lattialla ja oikean asennon löytäminen oli tärkeintä. Usein istuin lattialla siten, että toinen polvistani tuki kameraa, ja pyrin istumaan mahdollisimman rennosti. Väsymiseltä tai paikkojen puutumiselta ei toki voinut välttyä, mutta kevyellä kameralla onnistuin pidentämään aikaani yhdessä asennossa ja näin vältyin hyvin epävakailla kuvilta.

Varying the subject matter within the frame, by changing its size or angle of view, is what makes a video interesting for the video maker, as well as for the viewer (Lewis 1987, 42).

Videokuvauksessa on tärkeää muuttaa kuvakokoja ja -kulmia, koska tämä tekee videosta mielenkiintoisemman niin tekijälle kuin katsojallekin, kuten Roland Lewis (1987, 42) kirjoittaa. Kuvaajana pyrin ottamaan aluksi tilanteesta yleiskuvan tai laajan kokokuvan tilanteista (liite 3). Tämän jälkeen otan lähikuvia lapsista ja heidän toiminnastaan, mutta välillä palaten laajempaan kuvaan. Kuvakokojen vaihtelevuus tekee videosta helpompaa seurattavaa ja mielenkiintoisemman. On myös mielenkiintoisempaa nähdä lähikuvia lasten toiminnasta, kuin katsella kauempaa, toiminnan ulkopuolelta.

5 LEIKKAUS JA LOPPUTUOTANTO

Leikkaus ja lopputuotanto -luvussa käyn läpi, kuinka prosessi etenee materiaalin siirtämisestä työasemalta valmiiseen videoon. Leikkauksesta kerron, minkälaisiin ratkaisuihin olen päätenyt ja mitä ongelmia työvaiheessa on esiintynyt.

Kuvaustilanteessa jouduin kuvaamaan sekavaloisessa tilassa, jonka olisin voinut välttää käyttämällä verhoja tai peittämällä ikkunat kankaalla. Tästä syystä jouduin tekemään työssäni värikorjailua, jotta videoihin tulee yhtenäinen ilme ja tunnelma.

Tilaustyössäni käytän niin lasten omaa puhetta kuin kertojan ääntä. Näiden lisäksi hyvin yksinkertaisella musiikilla haluan yhdistää videot toisiinsa ja luoda yhtenäisyyttä videoiden välille. Kerron tarkemmin äänen jälkituotannosta tämän osion viimeisessä kappaleessa.

5.1 Materiaalin siirtäminen työasemalle ja leikkaus

Ennen leikkausta, kasetille nauhoitetut materiaalit tulee siirtää digitaaliseen muotoon. Tämä onnistuu muun muassa videokameran avulla firewire-johdon avulla tai DV-nauhurilla. Koulultamme löytyy useita DV-nauhan kaappauslaitteita, joita käytin tässä työssä hyväkseni. Tunnin mittaisen nauhaan menee siirtämiseen yhtä kauan, koska siirto tapahtuu reaaliajassa firewire-väylää pitkin. Tämän jälkeen videoita pääsee työstämään tietokoneella.

Oppikirjoissa leikkaaminen esitetään lineaarisena prosessina. Ensin materiaalia katsotaan läpi, tehdään muistiinpanoja, puretaan haastattelut paperille, tehdään mahdollinen ”leikkauskäsikirjoitus” (paper-edit) ja valitaan käytettävät otot. (Aaltonen 2006, 147.)

Leikkaaminen alkaa itselläni siitä, että videoiden siirtyessä kasetilta digitaalisen muotoon, katson samalla materiaalia ja teen mielessäni huomioita videon sisällöstä. Harvoin teen muistiinpanoja paperille haluamistani otoksista, mutta toisaalta voisin tätä myös kokeilla seuraavassa projektissani.

Kun avaan työn leikkausohjelmalla, teen leikkauskäsikirjoituksen videolle suoraan. Käyn jokaisen videon sisällön yksitellen läpi ja leikkaan jokaisesta mielenkiintoiset ja käytettävät materiaalit. Tämän jälkeen siirrän valitut otokset uuteen projektiin leikkausohjelmassa, jossa muokkaan, liitän ja leikkaan otokset yhdeksi kokonaisuudeksi.

Kohtauskerronnalle tyypillisiä elementtejä ovat esimerkiksi keskustelu-, ateriointi-, taistelu- ja rakastelukohtaukset. Niissä tarina ja juoni ovat vahvasti mukana, sillä kohtaaminen on illusorinen tuokio elämänmenoa. Tästä johtuen kohtauskerronnassa vallitse yleensä ankara saman ajan ja paikan vaatimus. (Pirilä & Kivi 2008, 45.)

Illusorinen tarkoittaa kuviteltua, joka omassa työssäni tulee ilmi, kun kuvauksen jälkeen aloin leikata. Lasten aterioinnista kertova otos koostuu kahdesta työstä laulamassa aterialaulua ja kuvituksessa on käytetty otoksia ennen laulun alkamista, jossa lapset istuvat pöydän äärellä. Luon näin illuusion siitä, että pöydän äärellä olevat lapset kuuntelevat kahden tytön laulua ennen ateriointia, vaikka otokset ovatkin kuvattu ennen tapahtumaa.

Kuvaustilanteessa tulee ottaa huomioon, että leikkaajalla on tarpeeksi materiaalia käytettävissään. Koska itse toimin kuvaajana ja leikkaajana, pidin kuvaustilanteesta aina mielessä, minkälaisia kuvia tarvitaan, ja myös harkitsin, tarvitsiko tilanteesta enää ottaa enempää kuvaa. Lasten ruokailuhetki on tässä kohtaa hyvä esimerkki analysoitavaksi. Ensimmäisellä kerralla olin kuvaamassa väärässä paikkaa eli kahden laulavan esikoululaisen takana, mistä syystä kuvasin tilanteen uudelleen. Tällä kertaa kuvasin kahta esikoululaista tyttöä, jotka lauloivat ruokalaulun. Pöydissä odottavat lapset vastasivat heidän kysyessä, ovatko he nälkäisiä ja lapset vastasivat kyllä.

Ammatissaan hyvin menestyvän leikkaajan ominaisuuksiin kuuluu kyky säilyttää luova kuvanlukutaito kovissakin aikataulupaineissa, kyky löytää juonikulun olennainen dramaturgia, hyvä rytmittäjä sekä aimo annos kärsivällisyyttä ja diplomatiikkaa johdateltaessa keskeneräistä elokuvaa kohti lopullista ilmiasuaan (Pirilä & Kivi 2010, 96).

Pyrin jo ensimmäisessä tapaamisessa samaan itselleni paljon vapautta leikkausvaiheessa, mutta samalla saamaan itselleni selkeän kuvan siitä, mitä asiakas toivoo tuotoksen näyttävän. Koska itse olin projektin ohjaaja, kuvaaja ja leikkaaja, pystyin itse varsin hyvin pitämään mielessäni asiakkaan toiveen ja tähtäämään siihen lopputulokseen. Koska minulla on tullut paljon erilaisten projektien kautta leikkaustaitoa, tiedän, mihin pyrkiä tässäkin projektissa ja miten suunnitella leikkausta jo kuvausvaiheessa. Jokaisella on oma tapansa leikata videota, ja minullakin on oma tyylini.

Tätä työtä leikatessani käytin Adobe Premiere Pro CS5 -ohjelmaa, joka on itselleni tuttu ympäristö ja on omassa kannettavassa tietokoneessani. Koska nykyään asun Helsingissä, en pystynyt hyödyntämään ammattikorkeakoulun koneilta löytyvää Final Cut -ohjelmaa, joka on myös itselleni varsin tuttu työympäristö, mutta oman sijaintini vuoksi jouduin tyytymään omaan koneeseeni. Oman koneen käytössä on omat riskinsä. Itsekin sain tämän huomata, kun ulkoinen kovalevyäni hajosi, ja jouduin siirtämään kaikki sen tiedostot koneelleni. Tämä aiheutti sen, että koneen muistikapasiteetti pieneni ja koneeni toiminta hidastui, mikä taas vaikutti suoraan videoiden leikkaamiseen. Onneksi tilanne ei ollut liian vakava, ja kone jaksoi pyörittää ohjelmaa. Tästä syystä leikkausvaihe hieman hidastui ja ilmoitin asiakkaalle mahdollisimman pian viivästyksestä. Leikkausvaihetta häiritsi myös melkein

kuukauden mittainen sairastuminen flunssaan ja vähäinen vapaa-aika töistä. Kuitenkin olen onnistunut työstämään videoita eteenpäin ja saamaan työn jo melkein valmiiksi.

5.2 Värikorjailu ja äänituotanto

Whether shooting interior or exterior, a fundamental problem with location work is dealing with light of different color temperatures (Ward 2006, 182).

Kuvattaessa joko ulko- tai sisätiloissa, yleisin ongelma on työskentely sekavalossa, eri värilämpötiloissa, kuten Peter Ward (2006, 182) kirjoittaa. Kuvauksissa kohtasin tämän ongelman, kun ulko- ja sisävalot kohtasivat huoneistoissa. Pyrin välttämään liian keltaista tai sinistä valoa, mutta aina tämä ei onnistunut valkotasapainon avulla. Äänipuolen lisäksi toinen heikkouteni on valaisu, jota olen eri projekteissa mukana ollessani hieman tutkia ja itseopiskelua. Vaikka työssäni ei olisi ollut sekavalongelmaa, olisin kokeilumielessä lähtenyt tekemään värikorjailua työhöni, koska halusin luoda värin kautta tunnelmaa.

Kuvaustilanteessa on mahdollista vaikuttaa suodatinkalvoilla valon värilämpötilaan ja ulkovalon pääsyä sisätiloihin voi vähentää verhoilla. Näitä kahta tekniikkaa en tullut käyttäneeksi, koska suodatinkalvojen käytöstä minulla on vähän tietoa ja verhojen käyttöä tulin ajatelleeksi vasta haastattelun tiimoilta. Näihin kahteen asiaan aion seuraavissa projekteissa ottamaan enemmän huomiota ja varmistaen näin turhan värikorjailun jälkituotannossa.

Color correction or color balancing in automatic multiview image and video stitching is the process of correcting the color differences between neighboring views which arise due to different exposure levels and view angles. (Xu & Mulligan 2012)

Wei Xun ja Jane Mulliganin (2012) mukaan värikorjailu kannattaa tehdä jakamalla kuva siten, että näkee värimäärityksen prosessin ja eroavaisuuden alkuperäiseen kuvaan. Kuvien käsittelyssä on hyvä olla kaksi kalibroitua näyttöä, jotta lopputulos olisi oikean mukainen. Omassa videotuotannossa minulla ei ollut mahdollisuutta käyttää kalibroitua näyttöä. Jouduin pitkälti luottamaan kannettavan tietokoneeni näyttöön ja omiin silmiini. Työssäni jouduin myös käyttämään leikkausohjelman

omaa värikorjailuun tarkoitettuja tehosteita, joilla saa ihan käytettävää materiaalia aikaan.

Kuva 5. Kuvakaappaus värimäärittelystä. Oikealla alkuperäinen kuva ja vasemmalla käsitelty.

Ylhäällä vasemmalla on alkuperäinen otos videosta ennen värimäärittelyä. Kuten kuvasta huomaa, kokonaisväritys on keltainen ja varsin tumma. Oikealla on taasen tekemäni värimäärittely, johon toin enemmän sinistä väriä ja pyrin pitämään mustan mustana. Aloitan värikorjailun valitsemalla ”fast color correction” -tehosteen, jolla etsin valkotasapainon ja ”RGB curves” -tehosteella haen käyrän avulla tasapainon, jotta kuvasta ei tulisi liian sinertävä tai punainen. Jaan käsiteltävän kuvan puoliksi, jotta näen alkuperäisen ja muokatun kuvan rinnakkain. Näin näen, miten prosessi etenee ja näen, olenko menossa oikeaan suuntaan työssäni. Kun olen lopputulokseen tyytyväinen, kopioin tekemäni muutokset muihin videoihin ja tarkistan, että vaikutus on samanlainen. Jos taas kopioitu tehostemäärittelmät eivät sovi, teen otokselle oman, mutta pyrin samaan lopputulokseen, jotta värimaailma ja tunnelma pysyy samana koko videon ajan.

Jälkityövaiheeseen (post production) kuuluu leikkauksen lisäksi äänen jälkityöt. Tässä vaiheessa tekijän ratkaisut liittyvät pitkälti esittämisaspektiin (Aaltonen 2006, 144).

Äänen jälkityöstövaihe alkaa yleensä kuvaleikkauksen valmistuttua. Tällöin leikkausohjelmassa kuvan kanssa leikatut ääniraidat siirretään audioeditointiohjelmaan (esim. Pro Tools) ja kohtauksien väliset erot äänenvärissä ja -voimakkuudessa pyritään tasoittamaan. Tässä voidaan käyttää apuna mm. ohjelmasta löytyviä kompressoreita ja ekvalisaattoreita. Takavuosina ennen tietokonepohjaista editointia nämä ovat olleet erillisiä laitteita editointihuoneessa, ja

voivat tietysti olla edelleen. Kompressori on yksinkertaistettuna laite, joka tasaa äänimateriaalia vaimentamalla tietyn tason ylittäviä piikkejä ja nostamalla hiljaisempia kohtia. Ekvalisaattori tai ”EQ” (kuva 6) taas säätelee äänen väriä eli taajuusvastetta. Esimerkiksi liian tummankuuloista äänitystä voidaan ohentaa ja kirkastaa, tai yksittäisiä häiritseviä korostuksia voidaan leikata äänestä pois. Yksinkertaisimmillaan EQ on kotistereosta tuttu bass ja treble-säätö. Jos kenttääänitys on onnistunut hyvin, näitä apuvälineitä ei tarvitse käyttää paljoa. Toisaalta huonosta äänityksestä voi jälkityöstössä nykyvälineilläkin saada vain korkeintaan keskinkertaisen. Siksi äänityksen tarkkailu kuulokkeilla kuvaustilanteessa on tärkeää. Itselläni oli tätä varten äänittäjä mukana kuvaustilanteessa.

Kuva 6. Waves Renaissance EQ.

Kuvauspaikalla tallennetun äänen lisäksi jälkityöstössä lisätään projektiin omille raidoilleen muu äänimateriaali, esim. kertojääni, musiikki ja erinäiset tehosteet. Nämä voivat olla peräisin äänikirjastosta tai kuvauspaikalla äänitettyjä. Usein on hyödyllistä tallentaa kuvauspaikan ”ambienssia” eli äänipohjaa erikseen, sillä siitä voi olla hyötyä leikkausvaiheessa kohtauksien sitomisessa yhteen tai häiriöäänten peittämisessä.

Äänen jälkityöstö päättyy, kun kaikki nämä raidat miksataan yhteen lopulliseksi stereoääniraidaksi, joka jälleen yhdistetään kuvaan ja lopullinen ohjelma on valmis.

Äänimiksaus on tärkeä kerronnallinen elementti, joskus jopa tärkeämpi kuin kuva.

6 TYÖSKENTELEY LASTEN KANSSA

Lapset olivat yksi syy, miksi valitsin tämän tilaustyön. Olin jo aiemmin tehnyt työharjoittelussa mainosvideon päiväkodille ja olin kiinnostunut lähtemään jälleen kuvaamaan lapsia päiväkotiympäristössä. Moni saattaa kokea, että lasten kanssa on vaikea työskennellä, mutta avain lasten kanssa olemiseen on, ettei tee suurta eroa itsensä ja lasten välillä. Lapsia tulee kohdella kuin aikuisia, eikä pidä tehdä suurta eroa muun muassa pitämällä lapsia liian yksinkertaisina. Tulee myös muistaa, että lapset ovat uteliaita uusia tilanteita kohtaan, mistä syystä sovinkin ensimmäisen tapaamisen päiväkotiin. Tällöin tutustuin itse ympäristöön ja lapsiin, jotka myös tapasivat minut ensimmäisen kerran. Ensimmäisenä kuvauspäivänä lapset aluksi hieman arastelivat, mutta lopulta molemminpuolinen luottamus löytyi päivän aikana, ja lapset eivät enää kiinnittäneet minuun mitään huomiota.

Capture youngsters at their most natural when they are unawares, concentrating on something or involved in an activity (Lewis 1987, 66).

Lasten kuvaaminen omassa ympäristössä saa lapset rentoutumaan ja omien touhujensa keskellä unohtavat olevansa kuvattavana. Kuten Alan Lewis (1987, 66) toteaa, lapset ovat luonnollisimmillaan kun eivät ole tietoisia, keskittyvät muuhun tai osallistuvat aktiviteetteihin kuvauksen aikana. Yksi onnistumisistani pidän tässä työssä ammattimaisuuteni kuvaustilanteessa. Kuvatessani lasten tasolta pyrin olemaan kuin yksi heistä ja samalla olemaan häiritsemättä lasten päivittäistä elämää olemalla huomaamaton. Päiväkodin hoitajilta sain heiltä paljon hyvää palautetta siitä, kuinka olin onnistunut olemaan huomaamaton myös heidän silmissään ja näin he pystyivät toimimaan luonnollisesti kuvaustilanteissa. Toki oli tilanteita, joissa lapset katsoivat suoraan kameraan tai alkoivat kysellä kameramieheltä mikistä ja hänen muista laitteistaan. Näihin tilanteisiin tulee reagoida normaalisti ja vastata lasten kysymyksiin. Tilanteiden seuraaminen ilman, että puuttuu niiden toimintaan suuresti, ovat omasta mielestäni lasten kanssa toimiessa tärkeitä. Välillä jouduin itse toimimaan myös haastattelijana, mikä ei ole vahvimpia puoliani, mutta pyrin kysymysten avulla johdattelemaan lapsia kertomaan, mitä he ovat tekemässä.

Tärkeintä on tulla kameran kanssa tutuksi. Kuvauskohteena olemiseenkin on hyvä tutustua ja totutella. Tehdään vaikka oman ryhmän esittelykuvaus (Kylmänen 2010, 51).

Lasten haastattelu ajoitettiin viimeisiin kuvauspäiviin, jotta lapset eivät jännittäisi enää kameran läsnäoloa, ja teinkin muutamina kuvauskertoina pieniä harjoitteita, joissa pyysin kameran takaa lapsia kertomaan tekemisistään. Kameran läsnäolo lasten arjessa muuttui kuvauksista toiseen aina vain rennommaksi, ja haastattelussa lapset jännittivät mutta hoitajien tuella onnistuivat loistavasti.

Lasten kanssa työskennellessä mietin usein, miten lapset näkevät kameran ja tajuavatko he, että heitä kuvataan videolle. Usein lapset ujostelevat kameraa jonkin aikaa, mutta kun huomaavat kameran olevan vaaraton, he rentoutuvat ja jatkavat normaalia päiväänsä. Lapset unohtavat kameran läsnäolon ja toimivat normaalisti. Toisin kuin aikuiset, jotka tiedostavat koko ajan olevansa kuvattavana, alkavat esittää jotain muuta kuin itseään. Erilaisissa tuotannoissa ja itsekin kameran edessä olleena tiedän, että aikuiset tупpaavat ajattelemaan liikaa, kun joutuvat kameran eteen ja tiedostavat olevansa tarkkailun alla. Kamera myös aiheuttaa aikuisissa automaattisesti sen, että he kuvittelevat että nyt on näytettävä hyvältä ja kuulostettava fiksulta. Lapsilla on taasen kyky unohtaa olevansa tarkkailun alla ja pystyvät jatkamaan normaalia päivätoimintaansa. Tästä syystä lasten kanssa on upeata toimia, koska heitä ei tarvitse usein tuputtaa tekemään asioita normaalisti tai olemaan luonnollinen.

7 VALMIIN TYÖN ANALYSOINTI

Valmiin työn analysointi -osiota joudun käymään hypoteettisesti, koska lopputuotanto on edennyt hitaasti muun muassa sairastumiseni takia. Kuitenkin videot ovat jo lähes valmiita ja suunnitelmat niistä ovat tarkat, ja pystyn varsin hyvin analysoimaan valmista työtä ja tekoprosessia.

Kuvauksen jälkeen aloin kaapata videoita digitaaliseen muotoon, joka jo itsessään vie monta tuntia ja tekninen puoli voi myös hidastaa työtä.

Leikkausvaihe on jo itsessään pitkä prosessi, mutta itselläni tämä venyi monesta syystä. Alkuvaihe sujui ongelmitta, mutta merkittävänä vastoinkäymisenä pidin sairastumistani flunssaan melkein kuukaudeksi. Tästä huolimatta olen onnistunut saamaan leikkausvaiheen valmiiksi.

Lopputuotannosta on jäljellä enää videoiden värikorjailu ja äänen jälkityöt.

Värikorjailu on tässä työssä tärkeä, koska sekavallo tuotti kuvauksissa ongelmia.

Yhtenäinen värimaailma videossa on tärkeä, kun luodaan tunnelmaa. Videoihin tulee myös kertojäääni, joka selostaa videon tapahtumia, ja taustalla soi yksinkertainen sävel, joka luo yhtenäisyyttä ja tunnelmaa videoihin.

DVD:n ulkoasua olen jo jonkin verran suunnitellut, se sisältää kolme tärkeää asiaa: päiväkodin arkea, erikoispäivien toimintaa ja kuvia lapsista. Saatan myös tehdä pienen trailerin DVD:hen, jossa on hauskoja pätkiä kuvauksista, jotka eivät päässeet varsinaisiin videoihin. Ulkoasultaan DVD on lapsenomaisen ja helposti lähestyttävä.

8 TAITEELLINEN KOKONAISUUS

Characteristics documentaries have in common that are distinct from other film types (especially from the fiction film) can be thought of in terms of: (1) subjects; (2) purposes, viewpoints, or approaches; (3) forms; (4) production methods and techniques; and (5) the sorts of experience they offer audiences (Ellis & McLane, 2005).

Taiteellinen vapaus työssä antoi minulle paljon joustavuutta, mutta pidin mielessä muistiinpanot videoon liittyvistä toiveista. Koska asiakkaalla ei ollut juuri mitään tietynlaista videota mielessä, sain vapaasti tehdä sellaisen videon, kuin näin tähän työhön sopivaksi. Kun on selkeät tavoitteet ja asiakkaan toiveet kuunneltu, on helppo alkaa työskennellä.

Leikkausvaiheessa pyrin hakemaan paljon lasten toimintaa kuvaavia tilanteita ja samalla tuomaan esille, että lapset tulevat keskenään toimeen ja pitävät samalla hauskaa. Video ei toimisi, jos olisin kuvannut ylhäältä alas, mikä olisi tuonut liian vahvan näkökulman siitä, että vanhempi seuraa lasten toimintaa. Lasten tasolta kuvaamisella pääsin lähemmäksi lapsia ja heidän leikkejään.

Kuva 7. Lapsien tasolle pääsi helpommin käsivaralla ja lattiatasolta.

Lattialla piirteleviä tyttöjä pääsin lähemmäksi, kun istahdin itse lattialle ja asetin kameran jalkojeni päälle. Näin pääsen lähemmäksi toimintaa ja ylhäältä kuvattaessa loisin kuvan siitä, kuinka aikuinen seuraa lasten toimintaa. Lasten kanssa on mukavaa työskennellä, koska heitä ei tarvitse paljonkaan ohjailla ja riittää, kun antaa lasten olla lapsia, olla omia itseään.

Haastattelutilannetta jännitin varmaan eniten, koska tässä tilanteessa jouduin kuvaamisen lisäksi kyselemään lapsilta, mutta kuvaustilanne oli toinen. Henkilökunta auttoi minua tässä asiassa paljon ja avusti lapsia kysymysten tekemisessä. Tilanteesta tuli paljon hauskoja pätkiä, mutta muun toiminnan vuoksi en voinut painottaa liikaa haastattelua. Traileriin ajattelin laittaa hauskoja kohtia myös haastattelusta.

Yllättävintä koko työssä koen, että kuinka sujuvasti asiat etenivät ja ilman mitään suurta katastrofia. Monesti pelkäsin videota leikatessani olevani hukassa, mutta asiakkaalta tuli runsaasti palautetta ja toiveita, mitä videon tulisi näyttää. Sain myös ohjaajalta Maiju Leppäseltä uusia näkökulmia ja ideoita videoihin. Näiden oheistuksien avulla minulla on ollut paljon vapauksia tehdä video, joka miellyttää niin itseäni kuin asiakasta. Tilaustyön vaarana ovat usein erilaiset näkökulmat tekijän ja asiakkaan välillä, mikä saattaa aiheuttaa riitoja. Omassa työssäni ei ollut tätä ongelmaa, ja sain varsin vapaat kädet työn tekemiseen. Työn eri vaiheita tehdessäni sain huomata, että intohimoni on leikkaaminen, ja aion lisätä osaamistani tällä alueella, jotta voisin joskus jopa tehdä leikkaajan töitä.

Projektin aikana opin itsestäni paljon ja kehitettävääkin löysin. Onnistumisia koin yhteistyön toimivuudesta päiväkodin väen kanssa, ja löysimme helposti ratkaisun ongelmiin. Lähes kokonaan yksin tehty tuotanto opetti, että aina tarvitsee jonkun kokeneemman avukseen, jonka kautta peilata itseään ja samalla saada ammattimaista näkökulmaa työhön. Toisaalta itseäni harmittaa, että sain ohjaavan opettajani yhteystiedot myöhään, ja emme päässeet aivan heti tapaamaan molempien sairastumisten takia.

Koen myös, että niin valo- kuin äänitöiden perusteisiin olisi hyvä perehtyä enemmän, jotta pystyy jatkossa hyvin yksinkertaisissakin kuvauksissa ottamaan valon ja äänen tilassa paremmin huomioon. Myös paremman työtietokoneen tarvitsen jatkossa, jos aion videotuotantoja tehdä kotona, koska kannettavan tietokoneeni resurssit ovat tällä hetkellä siihen työhön pienet. Jokaisen projektin jälkeen on hyvä laittaa paperille omat onnistumiset ja asiat, joissa on parannettavaa. Tuotannosta jäi itselleni loppujen lopuksi paljon hyvää ja haluan jatkossa keskittyä enemmän leikkauspuoleen.

9 LOPPUPÄÄTELMÄ

Koko työn aikana olen pitänyt keskustelua yllä asiakkaan kanssa lopputuloksesta ja kyselty, onko jotain muutosehdotuksia videoihin tai ideoita DVD:n ulkoasuun. Kyselyjen ja johdattavien keskustelujen avulla onnistuin ensimmäisessä neuvottelussa saamaan heille läpi tärkeitä asioita DVD:n suhteen, kuten kuvaaminen lasten tasolta, jotta lasten leikit ja puheet tulisivat parhaiten esiin. Myös haluttiin, että lasten iloista ja hauskaa yhdessäoloa tuotaisiin esille vahvasti videossa. Niin kuvauksissa kuin leikkauksessa pyrin ottamaan tämän asian huomioon ja koen onnistuneeni tässä asiassa varsin hyvin.

Koko tuotannosta on itselleni jäänyt paljon hyvää, ja olen oppinut paljon uusiakin asioita itsestäni. Koen onnistuneeni erityisesti pitämään hyvää keskustelua päiväkodin hoitajien kanssa ja olemaan kuvauksissa huomaamaton, jotta lapset eivät häiriintyisi liikaa kamerasta. Toisaalta leikkauksenvaihe olisi voinut sujua nopeammin, mutta oman koneeni rajoitukset ovat olleet suurin este. Helsingissä asuessani Kouvolaan lähteminen viikonloppuisin tai vapaapäivinä ei kustannussyistä käynyt päinsä, ja usein mietin, onko ammattikorkeakoululla mahdollisesti saatavilla kannettavia tietokoneita opinnäytetyötä varten. Asiaa en tullut tiedustelleeksi, koska suhtauduin tähän epäilevästi. Loppujen lopuksi olen itse varsin tyytyväinen siihen,

miten työ on onnistunut ja odotan innolla päiväkodin väen arvioita koko työprosessista.

Opinnäytetyötä kirjoittaessa etsin runsaasti aiheeseen liittyviä kirjoja, mutta loppujen lopuksi monesta ei ollut minulle hyötyä. Pyrin myös internetin kautta etsimään, mutta oikean avainsanan löytäminen oli hankalaa. Seurantadokumentit ovat jokainen omanlaisensa projekti. Tutkin myös paljon lasten kasvatuksesta ja kehityksestä kirjoja, mutta niistä en löytänyt itselleni mitään hyödyllistä ja osittain teksti oli vaikealukuista. Lähteissä pyrin enemmän laatuun kuin määrään. Hyvää kirjallisuutta alalta löytyy, mutta se on usein vaikeasti löydettävissä tai etsimästäni aiheesta ei löydy juurikaan kirjallista tietoa. Dokumentteja tekeväälle suosittelen erityisesti Jouko Aaltosen Todellisuuden vangit vapauden valtakunnassa -kirjaa, koska kirjasta irtoaa paljon monellekin tekijälle, ja se antaa hyvää näkökulmaa dokumenttielokuvan tekemiseen.

Aivan kirjoittamisen viime metreillä, kun tapasin Maiju Leppäsen, hän kehotti minua käymään Kansallisessa audiovisuaalisessa arkistossa. Lähdinkin samana päivänä kirjastoon ja kahmin mukaani paljon kirjoja. Olen joskus aiemminkin kuullut tästä kirjastosta, mutta unohtanut sen, ja harmikseni päädyin kirjastoon opettajan neuvomana aivan kirjoittamisen lopussa.

Kokonaisuutena katsottuna, olen itseeni hyvin tyytyväinen ja lähdän paljon itsevarmempana uusiin projekteihin mukaan. Tuotanto sujui ilman suuria ongelmia, ja olen pystynyt toteuttamaan asiakkaalle tuotteen, johon hän on tyytyväinen.

LÄHTEET

Audio technica -haulikkomikrofoni. Saatavissa:

http://www.verkkokauppa.com/files/images/59/2_123342-600x402.jpeg [Viitattu 27.3.2012]

Aufderheide, P. 2007. Documentary film - a very short introduction. New York: Oxford University press.

Aaltonen, J. 2006. Todellisuuden vangit vapauden valtakunnassa – dokumenttielokuva ja sen tekoprosessi. Helsinki: Like.

Bernard, S. 2007. Documentary Storytelling: Making Stronger and More Dramatic Nonfiction Films. United Kingdom: Elsevier Inc.

Brookes, K. 1985. Video Film Making. Hertfordshire: Argus books Ltd.

Ellis, J. & Mclane, B. 2005. A new history of documentary film. New York: The Continuum International Publishing Group Inc.

Korvenoja, P. 2004. Tv-kameratyön perusteet. Helsinki: Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia.

Kylmänen, T. 2010. Mediamylly. Kasvattajan opas esi- ja alkuopetukseen. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Lewis, R. 1987. The video maker's handbook. London: Marshall Editions Limited.

Mediakasvatusseura Ry. Kuvauslupa. Saatavissa:

<http://www.mediakasvatus.fi/tietopankki/wiki/kuvauslupa> [Viitattu 27.3.2012].

Oulunkylän englanninkielinen päiväkoti. Saatavissa: <http://www.kindergarten.fi/>. [Viitattu 27.3.2012]

Panasonic AG DVX 100B -kamera. Saatavissa: <http://camcorderrepair.com/images-camcorders/Panasonic-ag-dvx100b.jpg> [Viitattu 27.3.2012]

Pirilä, K. & Kivi, E. 2008. Leikkaus: Elävä kuva – Elävä ääni. Helsinki: Like.

Pirilä, K. & Kivi, E. 2010. Teos: Elävä kuva – Elävä ääni. Helsinki: Like.

Rosenthal, A. 1996. Writing, directing, and producing documentary films and videos. United States of America: New Leaf Studio.

Röde NT5 -mikrofoni. Saatavissa: <http://www.production-room.com/gfx/products/large/rode-nt5---1.jpg> [Viitattu 27.3.2012]

Shure FP33 -kenttämikseri. Saatavissa: <http://www.victorystudios.com/rentalsimages/000412.jpg> [Viitattu 27.3.2012]

Ward, P. 2006. Digital video camerawork. Oxford: Elsevier.

Xu, W. & Mulligan, J. 2010. Performance Evaluation of Color Correction Approaches for Automatic Multi-view Image and Video Stitching. Saatavissa: <http://ia.cs.colorado.edu/~jane/pdf/Xu10CVPR.pdf> [Viitattu 27.3.2012].

Kuvauslupa.

KUVAUSLUPA

Tämä kysely koskee **oppilaan valokuvan** tai **kuvallisen tuotoksen** (piirustus, maalaus, video ym.) käyttöä koulumme

- www-sivustolla
 koulumme sisäisessä oppimisympäristössä
 muussa koulun julkaisussa (esimerkiksi historiikit, lehdet)

Lupa/kielto on voimassa, kunnes oppilas vaihtaa koulua tai huoltaja sen erikseen peruuttaa. Jos verkossa olevasta kuvamateriaalista on kysyttävää tai se halutaan poistaa, on otettava yhteys ensisijaisesti sivun ylläpitäjään. Ylläpitäjän yhteystiedot saat verkosta tai oppilaan opettajalta. Vältämme oppilaiden nimien julkaisua kuvien yhteydessä ja jos siihen on tarvetta, otamme yhteyttä huoltajaan.

Alla olevat kysymykset koskevat edellä mainittuja julkaisu ympäristöjä ja käyttötarkoituksia. Huoltaja vastaa kysymyksiin valitsemalla vaihtoehdon **KYLLÄ** tai **EI** kunkin kysymyksen kohdalla.

Kuvauslupa palautetaan opettajalle _____ mennessä.

Oppilaan nimi: _____

Luokka: _____

Vuosi: _____

Oppilaan tuotoksia kuten maalauksia ja videoita voi käyttää edellä esitellyissä yhteyksissä ja mainituissa julkaisu ympäristöissä. Tässäkään tapauksessa emme julkaise erikseen tekijän nimeä.

- Kyllä
 Ei

Oppilaan tunnistettavan kuvan (ilman nimeä) julkaiseminen edellä esitellyissä yhteyksissä ja mainituissa julkaisu ympäristöissä. Kuvassa oppilas esitetään aina myönteisessä valossa ja koulun arjelle merkittävässä tilanteissa esim. leirikoulussa tai koulun tapahtumassa.

- Kyllä
 Ei

Oppilaan tunnistettavan kuvan ja nimen julkaiseminen edellä esitellyissä yhteyksissä ja mainituissa julkaisu ympäristöissä. Kuvassa oppilas esitetään aina myönteisessä valossa ja vain, jos oppilas on saavuttanut jotakin koulun arjessa oleellista, esim. urheilukilpailun voitto tai valinta oppilaskuntaan. Pääasiassa näitä tietoja laitetaan saataville vain koulun sisäisessä tiedotuksessa.

- Kyllä
 Ei

4) Oppilaan nimi saa esiintyä www-sivullamme

- Kyllä
 Ei

Julkaistaessa alle 18-vuotiaan kuvia netissä täytyy lupa pyytää hänen huoltajaltaan, siksi haluamme alle myös huoltajan allekirjoituksen koskien yllä olevia kysymyksiä.

Paikka ja aika _____ . ____ .20__

huoltajan allekirjoitus ja nimen selvennys

oppilaan allekirjoitus

Kuvasaikataulu

Perjantai 16.9.2011

Syyskuu

Ma 12.9
 Ti 13.9
 Ke 14.9
 To 15.9
 Pe 16.9 Ensimmäinen tapaminen/Käynti Oylunkylän päiväkodissa
 La 17.9
 Su 18.9

Ma 19.9
 Ti 20.9
 Ke 21.9
 To 22.9
 Pe 23.9
 La 24.9
 Su 25.9

Ma 26.9
 Ti 27.9
 Ke 28.9
 To 29.9 Harvest Day, kuvaukset klo: 9.-12.00
 Pe 30.9

Lokakuu

La 01.10
 Su 02.10

Ma 03.10 ~~Aamupäivä, klo: 9.00~~ →
 Ti 04.10 Animal Day, klo: 9.00-)

Ke 05.10
 To 06.10
 Pe 07.10
 La 08.10
 Su 09.10

Ma 10.10
 Ti 11.10
 Ke 12.10
 To 13.10
 Pe 14.10
 La 15.10
 Su 16.10

Ma 17.10
 Ti 18.10
 Ke 19.10
 To 20.10 Kuvaukset, klo: 8.-12.00
 Pe 21.10 ~~Metsämöri (?), klo: 8.-12.00~~

Kuvakoot

www.mediametka.fi/oppimateriaalit

Kuvakoot

Elokuvamaailmassa on käytössä yleisesti hyväksytty 8-kuvakokojärjestelmä:

YK – yleiskuva

LKK – laaja kokokuva

KK – kokokuva

LPK – laaja puolikuva

PK – puolikuva

PLK – puolilähikuva

LK – lähikuva

ELK – erikoislähikuva